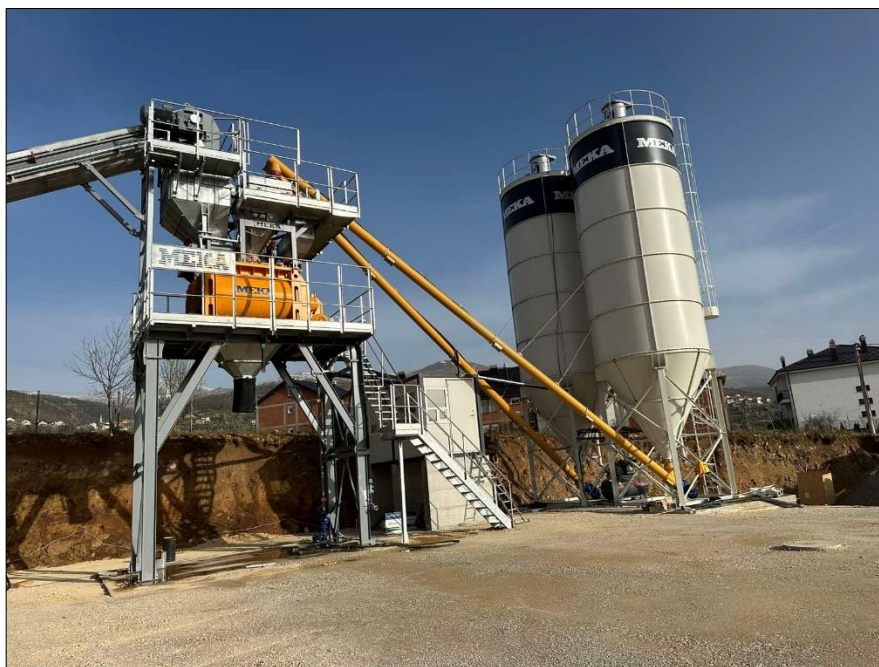

RAPORTI I VLERËSIMIT TË NDIKIMIT NË MJEDIS IMPIANTI PËR PRODHIMIN E BETONIT

NE ZONËN KADASTRAVE DRAGASH, PARCELA: P-70604014-01642-2,
NE KOMUNËN E DRAGASHIT
"NIKI 999" SH.P.K.

Aplikuesi:

Hartuesi i raportit:

"NIKI 999" SH.P.K.

Dr. Sc. Astrit Shala

Dragash, Prill 2024

**RAPORTI I VLERËSIMIT TË NDIKIMIT NË MJEDIS
IMPIANTI PËR PRODHIMIN E BETONIT
NE ZONËN KADASTRAVE DRAGASH, PARCELA: P-70604014-01642-2,
NE KOMUNËN E DRAGASHIT
“NIKI 999” SH.P.K.**

Aplikuesi:

NIKI 999 SH.P.K

Kreshnik Sadikaj

Adresa: Dragash, Dragash

Tel: 044365-555

E-mail: niki999.shpk@gmail.com

Hartuesi i raportit:

Bartës i Projektit:

Dr. Sc. Astrit Shala

*(Ekspert i licencuar nga MMPH për hartimin e
raporteve të VNM-së (Nr. i licencës: 32/19)*

Adresa: Prishtinë

Tel.: 044 800 098

Email: astrit-shala@hotmail.com

Dragash, Prill 2024

PËRMBAJTJA:

Përmbajtja:.....	3
1 . HYRJE	5
2 . KUADRI LIGJOR PËR HARTIMIN E RAPORTIT	6
2.1 Metodologjia e punës	7
3 . PËRSHKRIMI I LOKACIONIT DHE MJEDISIT	8
3.1 Pozita gjeografike e lokacionit.....	8
3.2 Popullata dhe vendbanimet.....	10
3.3 Lidhjet e komunikacionit	12
3.4 Kushtet klimatike	12
3.5 Erërat.....	13
3.6 Roli i hidrografisë ne komunën e Dragashit	14
3.7 Natyra dhe biodiversiteti.....	16
3.8 Flora dhe vegjetacioni.....	16
3.9 Fauna.....	17
3.10 Peizazhi.....	18
3.11 Ajri.....	18
4 . PROCESIT TEKNOLOGJIK I PRODHIMIT TË BETONIT DHE PAJIMET	20
4.1 Objektet – pajimet e bazës së betonit.....	20
4.2 Koncepti prodhues i betonit	22
4.3 Prodhimi i betonit	23
4.4 Komponentët e betonit	23
4.5 Përshkrimi i procesit teknologjik	25
5 . IDENTIFIKIMI DHE PËRSHKRIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS	29
5.1 Ndikimet në ajër.....	29
5.2 Ndikimet në tokë.....	30
5.3 Ndikimet në ujë.....	30
5.4 Ndikimet në peizazh, florë dhe faunë.....	30
5.5 Ndikimi në vendbanime dhe popullatë.....	30
5.6 Ndikimi nga zhurma	31
5.7 Ndikimet në raste të aksidenteve mjedisore	31
6 . MASAT PËR ZVOGËLIMIN E NDIKIMEVE NË MJEDIS	32
6.1 Masat për zvogëlimin e ndikimeve në ajër.....	32
6.2 Masat për zvogëlimin e ndikimeve në tokë	32
6.3 Masat për zvogëlimin e ndikimeve në ujë.....	34
6.4 Masat për mbrojtjen nga Zhurma	36
6.5 Masat për mbrojtje nga rreziqet dhe aksidentet	36
7 . PROGRAMI I MONITORIMIT	38
8 . RAPORTIMI.....	38
9 . MASAT REHABILITUESE PAS PËRFUNDIMIT TË AKTIVITETIT	39
10 . KONKLUZION	39
11. REFERENCAT	40

Lista e Figurave:

Figura 1. Pozita Gjeografike e Komunës së Dragashit në Hartën e Republikës së Kosovës.	9
Figura 2. Pamje nga lokacioni i projektit (në ortofoto janë të paraqitura).	10
Figura 3 Lokacioni i kompanisë (në hapësirën e KK Dragash)	10
Figura 4. Harta topografike ku janë të paraqitur rrugët e vendbanimeve.....	12
Figura 5. Pamje e betonares e cila është duke u ndërtuar.	21
Figura 6. Skema e një procesi teknologjike i prodhimit të betonit.	27
Figura 7 Skema e procesit të prodhimit.....	28
Figura 8. Marrja e masave për minimizimin e ndikimeve në tokë, ku është bërë betoni i pëllatose.....	34
Figura 9. Skema e trajtimit të ujërave (kjo skemë është duke u ndërtuar tani, foto më poshtë). ..	35
Figura 10. Ndërtimi i gropës sendimuese për fundërrimin e ujërave që shkarkohen nga impianti, për parandalimin dhe zvogëlimin e ndikimeve negative në ujëra.	36

1. HYRJE

Raporti i vlerësimit të ndikimit në mjedis për prodhimin e betonit, investim i kompanisë NIKI 999 SH.P.K., me lokacion në komunën e Dragashit, është përgatitur sipas kërkesave të legjislacionit mjedisor të Kosovës, veçanërisht sipas Ligji për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis Nr. 08/L-181.

Tanimë, prodhimi i betonit është një pjesë e rëndësishme e sektorit të ndërtimitarisë në Kosovë, dhe është zhvilluar paralelisht me kërkesat e këtij sektori. Për shkak të specifikave të tij, e që lidhen kryesisht me mënyrën e transportimit të produktit final (betonit) - betoni i gatshëm nuk mund të transportohet në distanca shumë të mëdha - është imponuar ndërtim i impianteve të tilla në tërë territorin e Kosovës, në lokacione të ndryshme.

Edhe pse si aktivitet, prodhim i betonit nuk përfshinë djegie të lëndëve fosile, ndërhyrje fizike të theksuara në mjedis apo shfrytëzim të resurseve ujore, megjithatë, si aktivitet, nëse i pakontrolluar, mund të ketë ndikime në mjedis, prandaj edhe është subjekt i procedurave për leje mjedisore.

Kompania ka iniciuar hartimin e raportit të VNM-së për të identifikuar ndikimet e mundshme në mjedis, me qëllim të ndërmarrjes së masave të nevojshme dhe zgjedhjen e alternativave për minimizimin e ndikimeve negative në mjedis.

Të dhënat për hartimin e raportit janë siguruar nga burime të ndryshme, literaturë ekzistuese, ueb faqja e komunës në fjalë, raportet e ndryshme mbi vlerësimin e aktiviteteve të ngjashme, dhe gjithashtu janë realizuar disa vizita në vendin ku bëhet investimi, me qëllim të njohjes me zonën, me pajimet, objektin, procesin teknologjik dhe infrastrukturën në lokacion.

Lokacioni i impiantit për prodhimin e betonit është në njësinë kadastrave P-70604014-01642-2, me sipërfaqe 8445.1 m², në zonën kadastrale Dragash. Impianti ka kapacitet prej 120m³/orë. Lënda e parë, kryesisht gurë gëlqeror, sigurohet nga operatorët e licencuar. Cementi sigurohet në tregun e Kosovës, kryesisht prodhim të "SharrCem".

2. KUADRI LIGJOR PËR HARTIMIN E RAPORTIT

Duke marr në konsideratë karakteristikat e projektit, madhësinë e shtrirjes së tij, ndikimet e mundshme në mjedis si dhe vendndodhjen, ky projekt është subjekt i vlerësimit të ndikimit në mjedis dhe i përket shtojcës së dyte pika 5. Industria e mineraleve, nënpika 5.8, e Ligjit Nr. 08/L-181. për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis.

Për përgatitjen e këtij raporti janë konsultuar ligje të tjera relevante, si:

- Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit Nr. 03/L-025;
- Ligji për Mbeturina Nr. 04/L-060;
- Ligji për ujërat e Kosovës Nr. 04/L-147;
- Ligji për ndërtim Nr. 04/L-110;
- Ligji për mbrojtjen e ajrit nga ndotja Nr. 08/L-025;
- Ligji për planifikim hapësinor Nr. 04/L-174;
- Ligji për tokën bujqësore Nr. 02/L- 26;
- Ligji për mbrojtjen e natyrës Nr.03/L-233;
- Ligji për mbrojtjen nga Zhurma Nr. 02/L-102;
-

Udhëzimet Administrative:

- Udhëzimi administrativ Nr.04/2022 për Lejen Mjedisore
- Udhëzimit Administrativ Nr. 07/2021 mbi rregullat dhe normat e shkarkimeve ne ajër nga burimet e palëvizshme të ndotjes
- Udhëzimi administrativ për administrimin e mbeturinave të rrezikshme (06/2008)
- Udhëzimi administrativ Nr. 20/2012 për export, import dhe transit të mbeturinave
- Udhëzimi administrativ kompetencat e zotëruesit dhe operatorit për trajtimin e mbeturinave (08/2 Udhëzimi administrativ Nr. 20/2011 për Pengimin e aksidenteve të mëdha ku përfshihen substancat e rrezikshme
- Udhëzimi administrativ Nr. 20/2011 për metodologjinë e zvogëlimit të rrezikut nga aksidentet kimike dhe masat për eliminimin e pasojave.
- Udhëzimi administrativ Nr. 07/2012 për cilësinë e karburanteve të lëngëta të naftës.
- Udhëzimi administrativ për menaxhimin e deponive të mbeturinave(15/2012)
- Udhëzimi administrativ. Nr. 02/2022 përkushtet, mënyrat, parametrat dhe vlerat kufizuese te shkarkimit të ujërave të ndotura në rrjetin e kanalizimit publik dhe në trupin ujqor.

2.1 Metodologjia e punës

Për të vlerësuar ndikimin në mjedis si dhe për të identifikuar masat para parandalimin dhe zvogëlimin e ndikimeve në mjedis, për impiantin për prodhimin e betonit, është ndjekur qasja e vlerësimit të përgjithshëm të projekteve të kësaj natyre, si dhe është bërë analiza dhe identifikimi i ndikimeve sipas fazave.

a) Informatat themelore mbi:

- Burimet themelore të ndikimeve në mjedis
- Popullatën dhe vendbanimet në lokacion
- Topografia dhe peizazhi në lokacionin e projektit
- Klima dhe të dhënat meteorologjike
- Kualiteti i ajrit ujit dhe komponentëve tjerë mjedisor në lokacion
- Bota bimore dhe shtazore në lokacionin e projektit

b) Vlerësimi i ndikimeve sipas kritereve në vijim:

- Gjendja e mjedisit në lokacionin e projektit
- Lloji dhe madhësia e pritshme e ndotjes nga projekti
- Karakteristikat dhe përbërja e materialit ndotës
- Vlerësimi i përhapjes së ndotjes

c) Përcaktimi i masave për parandalimin dhe zvogëlimin e ndikimeve në mjedis, duke u bazuar në rezultatet / të gjeturat nga vlerësimi i ndikimeve në mjedis, në lokacionin e projektit.

3. PËRSHKRIMI I LOKACIONIT DHE MJEDISIT

3.1 Pozita gjeografike e lokacionit

Komuna e Dragashit shtrihet në një territor kryesisht kodrinore-malor me lartësi mbidetare prej rreth 750 m, ndërsa në pjesët e larta arrin edhe rreth 2500m. Relievi i tillë ka kushtëzuar edhe klimë malore dhe surb-malore. Territori i kësaj komune është i pasur me rrjedha të shumta ujore, por edhe me burime të shumta të ujit. Gjithashtu, kjo komunë posedon sipërfaqe të konsiderueshme edhe të tokës bujqësore. Komuna e Dragashit përfshin skajin jugor të rrafshit të Dukagjinit. Në veri kufizohet me Komunën e Prizrenit, në pjesën Jug-lindore dhe lindore, përmes majave të larta të maleve të Sharrit, kufizohet me Maqedoninë, ndërsa nga Perëndimi dhe Jug-perëndimi me Shqipërinë. Koordinatat e komunës janë 41 50' 58" - 42 09' 03" në gjerësinë gjeografike dhe 20 35' 39" - 20 48' 26" gjatësinë gjeografike. Në veri, 2 Dr. Sokol Axhemi, Gjeografia e popullsisë dhe e vendbanimeve, Tiranë 2007, fq. 25 Migrimet e jashtme në Komunën e Dragashit: Shkaqet, humbjet dhe dobitë Msc. Hazer Dana 14 Tiranë, 2014 Dragashi kufizohet me Komunën e Prizrenit që është qendra e rajonit jugor të Kosovës në kuadër të së cilës është dhe Dragashi. Qyteti i Dragashit është 37 km larg nga qyteti i Prizrenit.

“Territori i Komunës së Dragashit shtrihet në një sipërfaqe prej 434.983 km² dhe zë afro 4 % të territorit të Kosovës”, ndërsa në territorin e rrafshit të Dukagjinit merr pjesë me 10%. “Në Komunën e Dragashit jetojnë 33997 banorë, ku dendësia mesatare e popullsisë është 78 banorë në 1 km².

Ekziston një ndërlidhje dhe ndërvarësi e kushteve klimatike nga relievi. Siç pamë edhe nga karakteristikat e relievit, pjesa më e madhe e territorit të komunës së Dragashit shtrihet në lartësi mbidetare mbi 1450m. Këto hapësira që shtrihen në lartësi të mëdha mbidetare kanë edhe kushte shumë të pafavorshme për të jetuar. Në këto hapësira, temperaturat janë shumë të ulëta e sidomos gjatë stinës së dimrit, por edhe gjatë vjeshtës dhe pranverës.

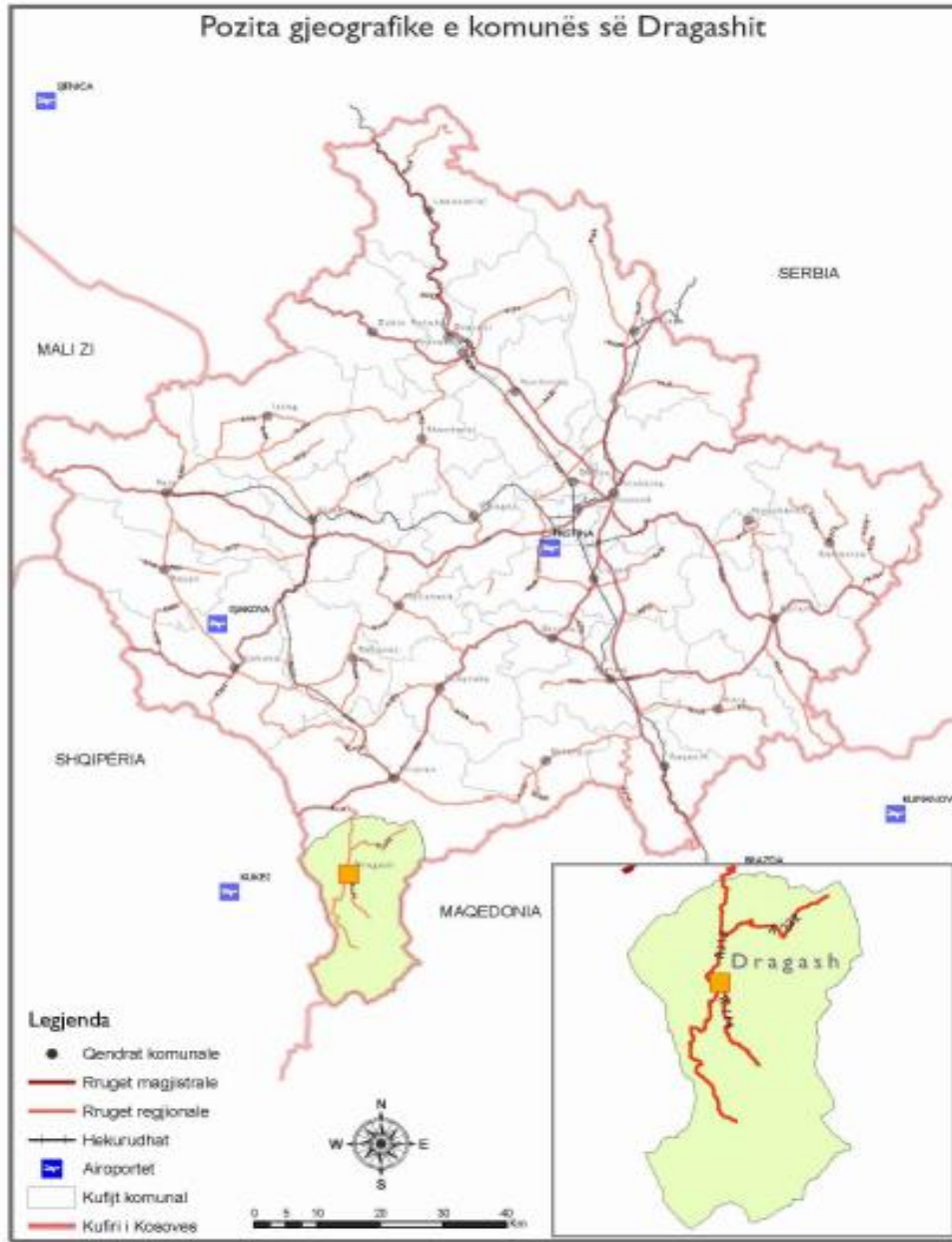
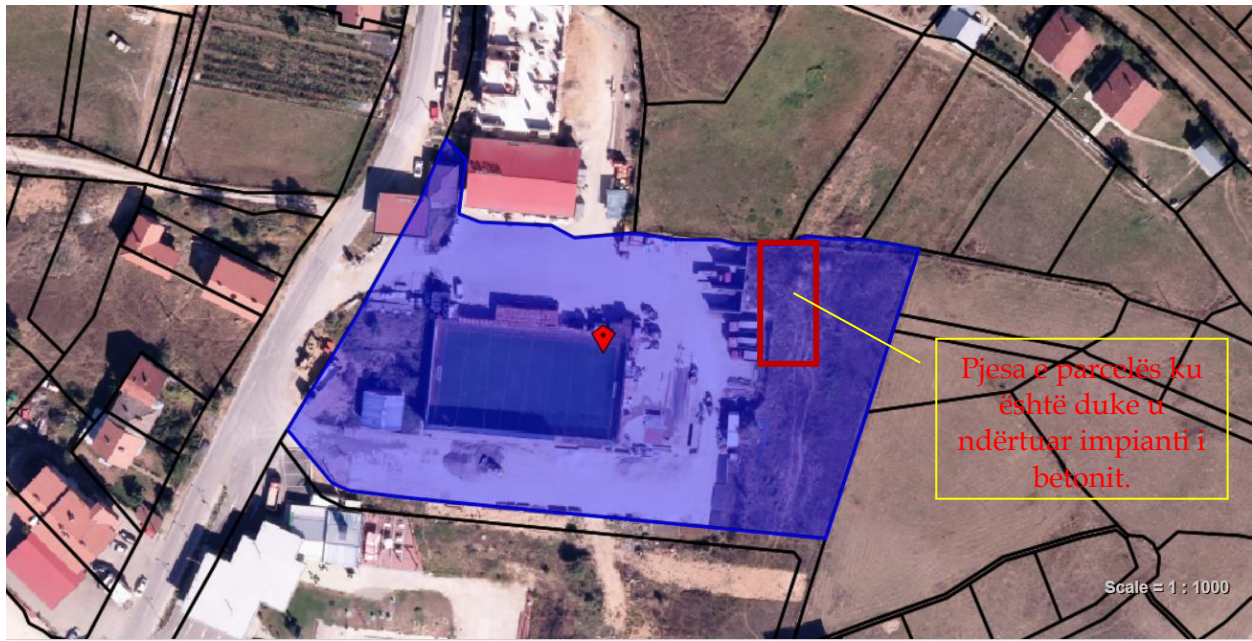

Figura 1. Pozita Gjeografike e Komunës së Dragashit në Hartën e Republikës së Kosovës.

Ndërsa, lokacioni i impianti te betonit qe është duke u ndërtuar gjendet ne jug-perëndim te komunës se Dragashit.

Ku zona kadastrave është Dragash dhe shtrihet ne parcelën me numër; P-70604014-01642-2 dhe ka një sipërfaqe te përgjithshme prej: 8445.1 (m²). Ne certifikatën e pronës është shënuar qe është toke ndërtimore dhe lejohet ushtrimi i veprimtares si pas planit te PZHK-s Dragash.

Pozita: 7470795.103, 4657779.236

Figura 2. Pamje nga lokacioni i projektit (në ortofoto janë të paraqitura).

Pozita: 7474680.473, 4656332.156

Figura 3 Lokacioni i kompanisë (në hapësirën e KK Dragash)

3.2 Popullata dhe vendbanimet

Kur është në pyetje procesi i VNM-së, ndër veçoritë kryesore janë edhe popullata, zhvillimet demografike si dhe vendbanimet. Kjo vjen në shprehje për shkak se afërsia e vendbanimeve,

dhe popullatës, ndaj aktiviteteve janë ndër faktorët kryesor, të cilët i ekspozohen ndikimeve në mjedis.

Impianti gjendet në një zonë në periferi të qyteti e që janë të vendosura disa shtëpi në afërsi të betonares, nga të cilat nuk ka ankësë në kuptimin e zhurmës.

Betonarja e lartpërmendur në pikëpamje mjedisore nuk pritet të ketë ndonjë ndikim në popullatë (zhvendosje), ndërkohë që në anën tjetër pritet të ketë efekte pozitive në aspektin social-ekonomik respektivisht në punësimin e banorëve lokal.

Figura 4 Lokacioni i kompanisë dhe distanca me shtëpitë (ps. Këto matje janë në gjeoportali. Matjet me të sakta janë ato që paraqiten nga ana e gjoedetit).

3.3 Lidhjet e komunikacionit

Konfiguracioni i përshtatshëm i terrenit i mundëson komunës lidhje të mira të komunikacionit me të gjithë vendbanimet e komunës së Dragashit, ku edhe synimet janë që të furnizohen me beton sipas nevojës banoret e këtyre vendbanimeve.

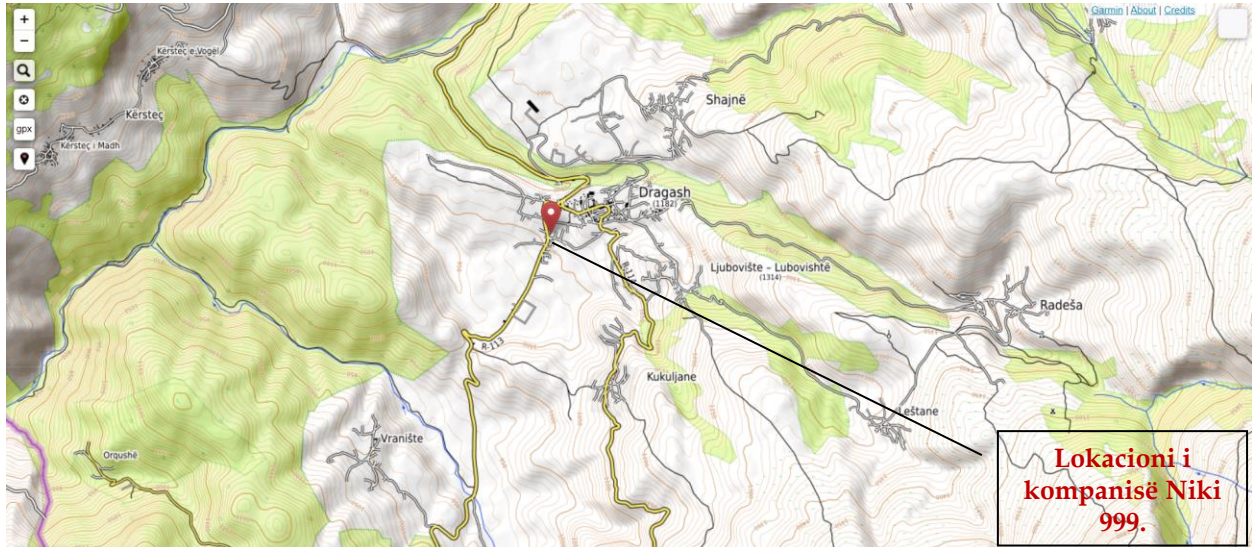
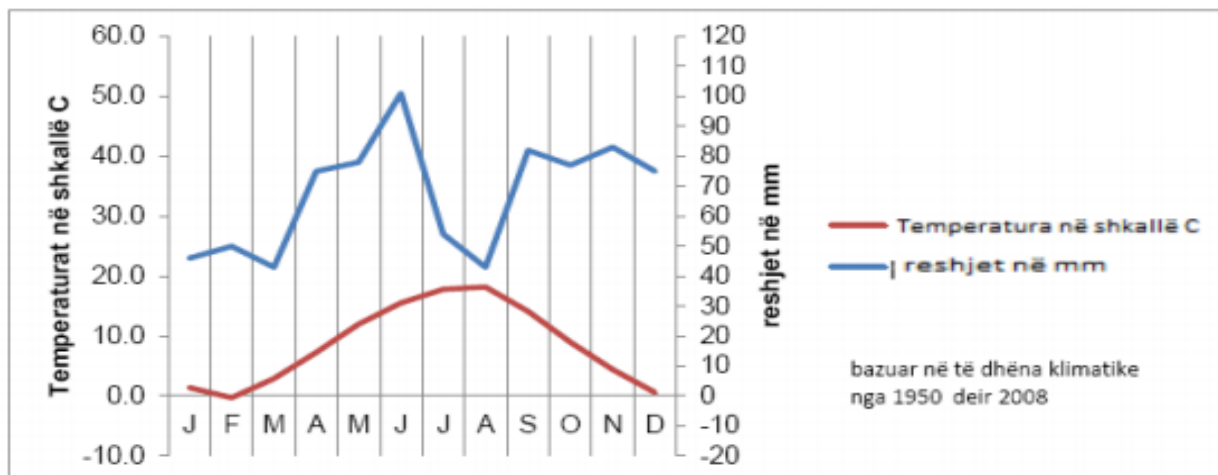

Figura 4. Harta topografike ku janë të paraqitur rrugët e vendbanimeve.

3.4 Kushtet klimatike

Komuna e Dragashit ka klimë sub-alpine me temperaturë mesatare vjetore prej 8.6° Celsius. Verat janë të shkurta dhe të freskëta me temperaturë mesatare prej 18.1°C, me dimra të gjatë dhe relativisht të ftohtë (temperaturë mesatare -0.4°C). Temperatura më të larta përjetojnë në luginë, ku është afërsisht 10°C më nxehtë sesa në majat malore, dhe pikërisht në këto zona gjenden edhe shumica e vendbanimeve apo fshatrave. “Temperatura mesatare gjatë periudhës së vegetacionit nga prill-shtator është 15°C”⁶ . “Temperaturat maksimale të regjistruara janë 36.5° C në korrik dhe -21.5° C në janar”⁷ .

Grafiku 1. Diagrami i klimës për Komunën e Dragashit.

Tabela 2: Temperatura mesatare stinore në Dragash

Temperatura mesatare në	Dimër	Pranverë	Verë	Vjeshtë	Periudha e vegjetacionit
Dragash °C	-0.4	7.9	18.1	10.2	15.0

Tabela 3: Reshjet dhe temperatura mesatare gjatë periudhës së vegjetacionit

Reshjet dhe temperatura mesatare gjatë periudhës së vegjetacionit	Prill deri Shtator			Tetor deri Mars			Vjetore		
	mm	%	Temp. °C	mm	%	Temp. °C	mm	%	Temp. °C
Sharr/ Dragash	413	51.1	15.0	394	48.9	3.3	807	100	8.3

3.5 Erërat

Erërat me drejtimet e lëvizjes dhe shpejtësinë e tyre janë faktor i rëndësishëm në formimin e kushteve të jetës, por edhe në përcaktimin e ndikimeve mjedisore. Lokacioni i betonares karakterizohet kryesisht me erëra nga drejtimet siç janë e veriut (13,8 %), veri-lindja (36.2%), dhe perëndimi (31 %), ndërsa më së paku fryjnë erëra e lindjes (11 %), jugut (6 %) dhe jug-lindja (2 %).

3.6 Roli i hidrografisë ne komunën e Dragashit

Lumi i Pllavës me degët e veta formon sistemin më të madh lumor dhe përfshin rreth 63 % të territorit të komunës. Dragashi mund të ndahet në nën-pellgjet lumore kryesore: me lumin Restelicë, lumin Plavë (në rajonin e Opojës, duke përfshirë pjesët lindore të zonës së Malit të Sharrit në zonën e Dragashit), dhe të pellgut ujqor të Lepencit (në pjesën jugore të komunës). Një sistem i katërt shtrihet rreth Breznës, ku zona rrjedh përmes një strukture nëntokësore karstike në zonën e Prizrenit. Dy nga këto rrjedha kryesore të ujit i përkasin pellgut të madh të Drinit të Bardhë që përmes Shqipërisë derdhet në Detin Adriatik: Lumi Plavë me degët e tij në veri, dhe lumi Restelicë që i bashkohet apo derdhet në lumin Plavë. Sistemi i tretë kryesor ujqor – pellgu i lumit Lepenc – shtrihet në jug dhe kryesisht derdhet nga IRJ e Maqedonisë në Detin Egje. Uji është një burim i fuqishëm natyral në Dragash, me burime të shumta të ujit nga altitudat më të ulëta e deri në zonat më të larta mbi 2500m, dhe në mesatare ka 1130mm/m² të reshura në vit. Densiteti mesatar për komunën është 2.1 km të rrjedhave të ujit për një km² të sipërfaqes tokësore, me 0.4 km të rrjedhave të mëdha permanente të ujit dhe 1.7 km të atyre më të vogla apo të përkohshme. Përafërsisht 76% (700km) e rrjedhave të ujit të Komunës së Dragashit gjenden në malet e rajonit të Gorës, ku luginat e lumit dhe liqenet e formuara nga shkrirjet e akullit kontribuojnë në numrin e madh të kanaleve të ujit. Rreth 24% e kanaleve ujqore të Dragashit gjenden në Opojë (215km). Shumica e këtyre rrjedhave të ujit janë të vogla apo të përkohshme, me një gjatësi të përgjithshme prej gati 740 km në tërë komunën. Rrjedhat e mëdha të ujit në Dragash janë përafërsisht 170 km.

Tabela 1: Të reshurat vjetore në m³ për pellgun ujëmbledhës

Pellgu	Nën-pellgu	Sipërfaqja në ha	Të reshurat vjetore në m ³
Lepenci	Lumi i Gurit të Zi	6.761	80.950.634
Lepeni gjithsej		6.761	80.950.634
Drini i Bardhë	Lumi Brod	9.118	107.711.462
	Lumi i Pllavës	17.573	191.584.988
	Lumi i Restelicës	7.090	81.590.998
	Lumi Sotka	603	6.075.304
	Lumi i Prizrenit	2.435	24.161.538
Drini i Bardhë gjithsej		36.820	411.124.290
Gjithsej në Komunën e Dragashit		43.581	492.074.923

Në malet e kësaj komune ekziston një numër i madh i liqeneve që janë krijuar në lartësi të mëdha mbidetare nga cirqet dhe quhen 'Sytë e maleve'. Prej liqeneve më të dalluara në këtë komunë janë Liqeni i Breznës në pjesën e Opojës dhe dy liqene në pjesën e Gorës (ai i Shutmanit dhe i Defos).

Foto.1. Liqeni i Breznës në trevën e Opojës

3.7 Natyra dhe biodiversiteti

Aktivitetet primare ekonomike ku përfshihet bujqësia me degët e saja, janë veprimtari ekonomike që historikisht kanë dominuar në këtë komunë. Përkundër kushteve jo edhe aq të favorshme të zhvillimit të bujqësisë, megjithatë popullsia e kësaj ane vazhdimisht është marr me këtë veprimtari. Pjesa e ulët e fushës së Opojës në njërin anë, si dhe sipërfaqet e konsiderueshme me kullosa që shtrihen në pjesën më të madhe të territorit të Komunës, kanë ofruar mundësi për zhvillimin e bujqësisë e sidomos të blegtorisë. Territori i Komunës së Dragashit është i pasur edhe me pyje, por ky sektor nuk ofron mundësi për zhvillimin ekonomik të komunës. Sipërfaqet e pyjeve nuk janë edhe aq të mëdha dhe kualiteti nuk është i lartë për të planifikuar ndonjë zhvillim të theksuar të ekonomisë pyjore. Pyjet kryesisht shfrytëzohen për ngrohje gjatë stinës së dimrit dhe shumë pak për përpunim në industrinë e drurit. “Në territorin e Komunës së Dragashit kemi sipërfaqe të konsiderueshme të tokës bujqësore. Nga sipërfaqja e përgjithshme e komunës që është 43524.49 ha, 77.9 % apo 33903.5 ha është tokë bujqësore, ndërsa sipërfaqet jobujqësore përfshijnë 22.1 % apo 9621 ha”¹⁴. Bazuar nga të dhënat e Agjencisë për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës (AKMM) respektivisht sipas Institutit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (IKMN), por edhe sipas observimeve në terren, në afërsi të lokacionit ku gjendet ferma nuk ka zona të mbrojtura. (AMMK-IKMN 2008, 2010).

3.8 Flora dhe vegjetacioni

Në kuadër të florës së pasur me afro 2500 lloje të bimëve veçohen 323 bimë endemike që këtë territor e bënë tunikat në Ballkan, ndoshta edhe në Europë. Llojet më të rëndësishme drunore janë endem reliktet rrobulli (*Pinus heldreichii*) dhe arneni (*Pinus peuce*), ndërsa vlerë të veçantë kanë 20 lloje të bimëve steno-endemike: barpezmi i Aleksandrit (*Achillea alexandris regis*), bornmulera e Dieckit (*Bornmullera dieckii*), cerasti i Sharrit (*Cerastium neoscardicum*), karafil i Sharrit (*Dianthus scardicus*); draba e korabit (*Draba korabensis*); potentila e Doerflerit (*Potentilla doerfleri*); krokusi i Sharrit (*Crocus scardicus*); bar peshku i Sharrit (*Verbascum scardicum*), kokëz e Shmukerit (*Silene schmucheri*), këmashna e Koblicës (*Hieraceum koblicanum*), këmashna e Lubotenit (*Hieraceum naegelianum* supss. *Lubotenicum*), rrushqyqe (*Sedum flexuosum*), etj.

3.9 Fauna

Për gjatë komunës së Dragashit rrjedh shume lumenj si, Lumi Plavë me degët e tij në veri, dhe lumi Restelicë që i bashkohet apo derdhet në lumin Plavë si dhe shumë proje dhe proçkat të cilët derdhen në këta lumenj që ka rëndësi të madhe ekonomike dhe në te gjenden numri i madh i llojeve të peshqve. Përpos peshqve ka edhe bretkosa, gaforre dhe gjarpinj të ujit. Ndërsa në ekonomit familjare kultivohen gjedhet, kuaj, dele, dhi, derra si dhe shpezë.

Gjendja e tanishme e ekuilibrit biologjik-ekologjik të komunës së Dragashit ka kushtet të përshtatshme për zhvillimin e saj i cili do të ishte në rritjen e sipërfaqeve me pyje të llojeve të ndryshme të drunjtë, rruajtjen e gjendjes ekzistuese të peshqve dhe begatimi i tyre, kjo vlen edhe për llojet të ndryshme të shpezëve dhe egërsirave të cilat i ka ky territor.

Parku nacional „Mali Sharr” është i pasur me lloje të shumta të shtazëve ku, sipas studimeve që janë bërë, jetojnë afro 165 lloje, nga të cilët një numër i tyre janë endemike dhe të pranishme vetëm në disa zona tejet të kufizuara të Parkut, siç është rasti me rrëqebullin (*Lynx lynx*). Klaset e shtazëve të cilët veçohen në Parkun nacional janë: Peshqit (*Pisces*), Ujëtokësorët (*Amphibia*), Rreshqitësit (*Reptilia*), Shpendët (*Aves*), Gjitarët (*Mamalia*) etj.

Llojet më të rëndësishme të shtazëve të egra janë: reqebulli (*Lynx lynx*), shqarthe i artë (*Martes martes*), lundërza (*Lutra lutra*), ariu i murrmë (*Ursus arctos*), kaprolli (*Capreolus capreolus*), dhia e egër (*Rupicapra rupicapra*), ujku (*Canis lupus*), dhelpra (*Canis vulpes*), derri i egër (*Sus scrofa*), vjedulla (*Meles meles*), macja e egër (*Felis sylvestris*), fishnjari (*Martes fiona*), *Dinaromys bogdanovi*, etj.

Llojet e shpezëve më të rëndësishme janë: pulegra e madhe (*Tetrao urogalus*), borsi i borës (*Montifringilla nivalis*), shqiponja kryqëzare (*Aquila heliaca*), shqiponja e përhimët (*Aquila chrysaetos*), shqiponja e maleve (*Hieraetus fasciatus*), vulturida (*Gyps fulvus*), huti i madh (*Bubo bubo*), skifteri i përhimët (*Falco peregrinus*), skifteri malor

(Falco biarmicus), pula e pyjeve (Tetrastea bonasia), fëllënza e gurëve (Alectoris graeca), petriti i pulave (Accipiter gentilis), Gypaetus barbatus, dallandyshja e natës (Caprimulgus europaeus), lauresha e pyjeve (Lullula arborea), etj.

Llojet e insekteve` në aspektin e numrit dhe shumëllojshmërisë janë dominues në Parkun nacional. Në kuadër të tyre, në veçanti, janë hulumtuar fluturat nga të cilët deri më tani janë identifikuar 147 lloje. Mund të konstatohet se në aspektin e shumëllojshmërisë së fluturave, midis të cilëve ka edhe lloje endemike, Parku nacional „Mali Sharr“ është i pakrahasueshëm në Ballkan, ndoshta edhe në Europë.

Sipas gjendjes faktike në terren, zona ku është ndërtuar nuk ka ndikim në fauna dhe ndikime tjera që do të ishin në dëm të gjithë atyre gjallesave që jetojnë në atë zonë si; peshqit bregdetorë etj.

3.10 Peizazhi

Peizazhi, paraqet një nga veçoritë e rëndësishme të cilat duhet trajtuar në kuadër të vlerësimit të ndikimeve në mjedis. Edhe pse si definicion, paraqet një tërësi të elementeve natyrore, me vlerë vizuale dhe relaksuese, që d.m.th. në kuptimin e ndotjes dhe emisioneve nuk paraqet efekte direkt në shëndet, megjithatë kjo duhet trajtuar dhe vlerësuar me kujdes.

Siç është përshkruar më lartë, lokacioni i projektit për impiantin e lartpërmendur, është një lokacion në periferi të qytetit e jo në qendër që do të sjellte ndonjë problem, dhe shtrihet në jug perëndim. Në bazë të Certifikatës së pronës parcelare është e vlerësuar si tokë ndërtimore dhe tokë ndërtimore d.m.th. ka produktivitet mesatar për kulturat bujqësore tradicionale të zonës. Prandaj, ky projekt nuk paraqet ndonjë kundërshtim, konflikt apo pa pranueshmeri në kuptimin peizazhi.

3.11 Ajri

Dihet se në Komunën e Dragashit nuk ka ndonjë stacion për monitorimin e kualitetit të ajrit si dhe duke e marrë parasysh se edhe Dragashi konsiderohet një vend urban, në të cilin kishte industri të zhvilluara mirëpo tani pas luftërave të fundit në Kosovë thuajse shumica e

industrive nuk është aktive, nuk ka impiante të mëdha me djegie, kualiteti i ajrit nuk konsiderohet një çështje e theksuar në këtë raport. Territori i komunës së Dragashit, si dhe lokacioni i ku është e ndërtuar impianti , paraqet kryesisht në terren rrafshi, si dhe zonë bujqësore. Bazuar në këto fakte, mund të konstatohet se nuk ka shqetësime, presione apo tregues që mund të diktojnë degradimin e kualitetit të ajrit në territorin e komunës në përgjithësi si dhe në lokacionin e projektit në veçanti. Një tjetër element shumë i rëndësishëm për kualitetin e ajrit në këtë lokacion përben rrjedha e shume lumenjve të cilët ka ndikim në mikroklimën e këtij lokacion.

4. PROCESIT TEKNOLOGJIK I PRODHIMIT TË BETONIT DHE PAJIMET

4.1 Objektet – pajimet e bazës së betonit

Impianti për prodhimin e betonit i kompanisë “NIKI 999” SH.P.K përbëhet nga këto objekte dhe pajime:

- Objekti i administratës.
- Pajimet për prodhimin e betonit –perzirja bohet ne mikser, kapaciteti i prodhimit të betonit 120m³/orë, është prodhim Italian,
- Dy Bunkera x 2.25 m³ te agregatit: Fr I (0-4mm. Fr II 4-8mm. Fr III, 8-16 mm dhe Fr IV. 16-31.5 mm) 4x30 (m³) =120 (m³).
- Transporteri i pjerrët furnizues i agregatit L= 32m B= 8000mm P=22.5 kv
- Kompresori për furnizim me ajër, P=4kv=500l
- Pnaelikomandues i bazës së betonit (kabina komanduese)
- Silosat e çimento, 2x100(t)
- Filtrat e siloseve të çimentos,
- Transporterët kërmillor të çimentos nga silosat, L=8m P=11.5kv
- Dozatori i çimentos me vëllim 6 ton
- Pusi, pompa furnizuese me ujë P=5.5kv
- Rezervuari i i ujit gjatësi-gjerësi 12X3 m me thellesi 2m
- Gjashte mikseret e Betonit me kapacitet 10m³, 9m³, 8m³
- Dy auto-pompa
- Një luga ngarkuese

Betoniera është adekuate për prodhimin e betonit dhe i përgjigjet ISO standardeve. Baza e betonit me pajimet përcjellëse për realizimin procesit teknologjik për prodhimin e llojeve të betoneve është e prodhuar ne Italian.

Figura 5. Pamje e betonares e cila është duke u ndërtuar.

4.2 Koncepti prodhues i betonit

“NIKI 999” SH.P.K planifikon prodhimin e betonit me teknologji dhe pajime të cilat mundësojnë prodhimin e të gjitha llojeve të betonit dhe me cilësi të lartë.

Në procesin e prodhimit të betonit, përdoren materialet: çimentoja, fraksionet e gurit / rërës, uji dhe aditivet.

Fraksionet e gurit / rërës të cilat do të përdoren janë: : FrI (0-4)mm,FrII (4-8)mm,FrIII(8-16)mm dhe FrIV(16-32)mm.

Teknologjia që do të përdoret, ofron mundësi të aplikimit të një procesi të mbyllur, me mundësi kontrollimi në mënyrë automatike, çka mundëson ndikime më të vogla në mjedis, si dhe efikasitet në përdorim të lëndës së parë.

Figura 13. Pamje nga llojet e zhavorrit për prodhimin e betonit

4.3 Prodhimi i betonit

Betoni paraqet konglomerat që përfitohet me përzierjen e çimentos, fraksioneve të gurit, dhe ujit. Kompania parasheh që të prodhoj këtë lloje të betoneve, varësisht prej kërkesave të tregut:

- Beton Plastik 0-16 (MB15, MB20, MB25, MB30, MB35, MB35)
- Beton Plastik 0-31.5 (MB10, MB15, MB20, MB25, MB30, MB35, MB 40)
- Beton i ajruar 0-16 (MB20, MB25, MB30, MB35, MB 40)
- Beton i ajruar 0-31.5 (MB20, MB25, MB30, MB35, MB 40)
- Beton i qëndrueshëm ndaj ujit 0-16 (MB20, MB25, MB30, MB35)
- Beton i qëndrueshëm ndaj ujit 0-31.5 (MB20, MB25, MB30, MB35)

Përveç llojeve të përmendura më lart, varësisht prej kërkesave të tregut, do të mund të prodhohen edhe lloje të tjera të betoneve për ndërtimin e rrugëve, urave, tuneleve, infrastrukturës nën ujore etj.

4.4 Komponentët e betonit

Çimentoja – paraqet komponentin lidhës të betonit. Kryesisht do të përdoret çimentoja “Portland”, por varësisht prej kërkesave të tregut mund të përdoren edhe lloje të tjera të çimentos. Cilësia e çimentos përcaktohet në bazë të aftësisë lidhëse, e cila shprehet përmes fortësisë. Kështu dallohen disa lloje të fortësisë: 200, 320, 500, 600 dhe 800 kp/cm². Sasia për prodhimin e betonit, përkatësisht harxhimi specifik i çimentos është 200-400 kg /1m³.

Agregati – guri / rëra. Kompania furnizohet me fraksionet e gurit gëlqeror nga kompani të, licencuara, materialet e të cilit janë dëshmuar për cilësi.

Agregati duhet të përmbushë kushtet e parapara në cilësi dhe granulim, duhet të jetë i pastër dhe me përbërje të lartë të kuarcit. Agregati duhet të jetë pa asnjë shtesë e cila do të mund të reagojë me ujin dhe të shkaktojë shkapërderdhje, sikurse që janë kloriket, sulfatet dhe kompozimet tjera kimike që mund të dëmtojnë vetitë fizike dhe mekanike të betonit.

Uji – është komponent i rëndësishëm në procesin e prodhimit të betonit, i cili shërben për të realizuar lidhjen e komponentëve të tjera, çimentos dhe agregatit. Investitori, siguron ujin nga pusi privat, dhe përmes depozitimit të rezervave të ujit në rezervuar.

Në procesin e prodhimit të betonit, përdoret vetëm ujë i pastër, pa materie organike.

Harxhimi specifik i ujit në procesin teknologjik për prodhimin e betonit varet nga lloji i betonit që dëshirojmë të prodhojmë. Në vijim do të i pet përqindja e ujit në beton në varësi nga lloji i betonit:

- për beton të lëngshëm 6- 8%
- për beton plastik 7- 9%
- për beton të fortë plastik 8-10%

Si që kemi cekur ne pasuset e më sipërme ne këtë betonier mund të prodhojmë beton të kualiteteve të ndryshme duke u bazuar ne destinimin e tij dhe atë sipas nevojës dhe kërkesave të hargjuesve të betonit.

Në tabelën e më poshtme po e japim një shembull që paraqet sasinë e agregatit sipas fraksioneve dhe atë pa fraksionin +16-31.5mm, sasinë e çimentos dhe sasinë e ujit që nevojitet për prodhimin e 1m³ beton llojit MB-30, sipas recepturës së caktuar:

Agregati

Fraksionet	+0-4mm	+4-8mm	+8-16mm	
Përqindja	45%	20%	35%	
Sasia	824kg	366kg	642kg	= 1832kg
Çimentoja				350kg
Uji				238kg

Nga kjo recepturë e lartshënuar mund të caktohet edhe bilanci material për prodhimin e 1m³ beton që shihet në tabelën e më poshtme.

Tabela 1 Bilanci për prodhimin e 1 m³ beton MB-30

Hyrja		Dalja	
Agregati	1832kg	1m ³ beton	2420kg
Çimentoja	350kg		
Uji	238kg		
Bilanci i përgjithshëm	2420kg		2420kg

Në tabelën ne vijim po e japim një shembull për sasinë e agregatit sipas fraksioneve dhe atë me katër fraksione, sasinë e çimentos dhe sasinë e ujit që nevojitet për prodhimin e 1m³ beton llojit MB-30, sipas recepturës së caktuar:

Agregati

fraksionet	+0-4mm	+4-8mm	+8-16mm	+16-31,5 mm

përqindja	40%	15%	35%	25%	
sasia	756kg	283kg	378kg	473kg	= 1890kg
Çimentoja					320kg
Uji					220kg

Nga kjo recepturë e lartshënuar mund të caktohet edhe bilanci material për prodhimin e 1m³ beton që shihet në tabelën e më poshtme.

Tabela 2 Bilanci për prodhimin e 1 m³ beton

Hyrja		Dalja	
Agregati	1890kg	1m ³ beton	2430kg
Çimentoja	320kg		
Uji	220kg		
Bilanci i përgjithshëm	2430kg		2430kg

4.5 Përshkrimi i procesit teknologjik

Procesi fillon me depozitim të lëndës së parë, në lokacione - objekte përkatëse. Fraksionet e agregatit, sipas porosisë, depozitohen në deponë të agregatit, dhe pastaj me makineri përkatëse - lugë ngarkuese vendosen në silosin (bunkerin) të agregatit me kapacitet 60 m³, sipas fraksioneve. Çimentoja e siguruar vendoset në dy siloset me nga 100 tona, ndërkohë që uji në rezervuarin e ujit 20000 litra.

Natyrisht në sistem bëjnë pjesë edhe pompa për furnizim me ujë si dhe pajisje elektrike automatike të dozimit.

- Agregatet e vendosura në silos sipas fraksioneve, dozohen përmes dozuesve elektropneumatik, të cilët hapen dhe mbyllen në mënyrë automatike varësisht nga komanda e dhënë, dhe njëkohësisht bëjnë matje të peshës së agregatit. Sasia e caktuar e agregatit kalon në shiritin transportues, i cili ndodhet nën siloset e agregatit, dhe i cili e transporton agregatin deri te shiriti kryesor, e që ky i fundit e përcjell lëndën deri në mikser.
- Dozimi i çimentos bëhet përmes peshorës automatike për matjen e peshës, si dhe transportohet përmes transportuesit kërmillor nga silosi. Çimentoja nga peshorja kalon në mënyrë automatike. Gjatë zbrazjes së peshojës së çimentos, aktivizohen vibruesit, të cilët sigurojnë që të gjithë sasia e çimentos të jetë larguar nga peshorja.

- c) Edhe dozimi i ujit bëhet në mënyrë automatike, me dozim të programuar përmes pompës së ujit. Pas kalimit të sasisë së programuar të ujit, ventili mbyllet në mënyrë automatike.

E tërë lënda e programuar dhe e peshuar: agregati nga siloset, përmes shiritit transportues e deri në shiritin kryesor; çimentoja gjithashtu nga peshorja, përmes gypit transportues e deri në shiritin kryesor, e gjithashtu edhe uji i programuar dhe dozuar, shkarkohen në mikser (përziers).

Pajimet mund të funksionojnë në mënyrë automatike me dozim të programuar, por gjithashtu mund të funksionojnë edhe në mënyrë manuale. Menaxhimi i tërë procesit kryhet nga kabina e kontrollit, përmes pultit automatik komandues. Modulet hyrëse drejtpërdrejtë pranojnë sinjalet nga dozatorët dhe peshoret. Modulet digjitale dalëse, shërbejnë për menaxhimin e ventileve elektromagnetik, motorëve si dhe llampave sinjalizuese.

Përveç materialeve kryesore, agregatit, çimentos dhe ujit, në proces përfshihen edhe aditivët. Sidomos në sezonën e dimrit, si dhe për konstruksione të veçanta shtohen aditiv të cilët e shpejtojnë kohën e ngurtësimit. Aditivi kryesisht shtohet me ujë, ose drejtpërdrejtë në mikser. Zakonisht aditivët shtohen në masën 2-4% të masës së çimentos.

Para se të lëshohen pajimet për realizimin e procesit teknologjik për prodhimin e betonit, duhet të kryhen këto veprime;

- Duhet të sigurohet sasia e mjaftueshme e agregatit në silose.
- Duhet të sigurohet sasia e mjaftueshme e çimentos dhe duhet hapur vetëm ventilin e silosit nga i cili dëshirojmë të marrim çimento.
- Duhet të sigurohet sasia e nevojshme e ujit.
- Duhet caktuar recepturën për kualitetin e betonit të cilin dëshirojmë të e prodhojmë
- Të caktohet zgjatja e kohës së ciklit të prodhimit të betonit duke u bazuar në recepturën e caktuar.

Pajimet mund të funksionojnë në mënyrë automatike me dozim të programuar dhe në mënyrë emanuale. Menaxhimi i procesit teknologjik i prodhimit të betonit, kryhet nga pulti komandues i automatizuar i vendosur në dhomën (hapësirën) të caktuar për te. Modulet hyrëse drejtpërdrejt pranojnë sinjalet nga dozatorët dhe peshojat, nëpërmjet sondave për të gjithë

komponentët e procesit të prodhimit. Modulet digjitale dalëse shërbejnë për menaxhimin e ventileve elektromagnetikë, motorëve si dhe llampave sinjalizuese. Menaxhimi i ter procesit të prodhimit behet edhe përmes disa monitorëve të vendosur ne panelin e komandimit, përmes këtij paneli operatorit i mundësz të bëj mbikëqyrjen e ter procesit dhe recepturat për prodhimin e betonit, me këte mundësohet matja lehtë e komponentëve të agregatit, bitumenit dhe komponentëve tjera shtesë.

Për të arritur cilësinë e duhur të betonit bëhet sitja e çimentos me sita standarde dhe përcaktohet kohëlidhja e sajë. (Kohëlidhja e çimentos paraqet kohën nga momenti i përzierjes së çimentos me ujë gjer në momentin e fillimit të hidratimit të sajë dhe arritjes së fortësisëpërkatesë).

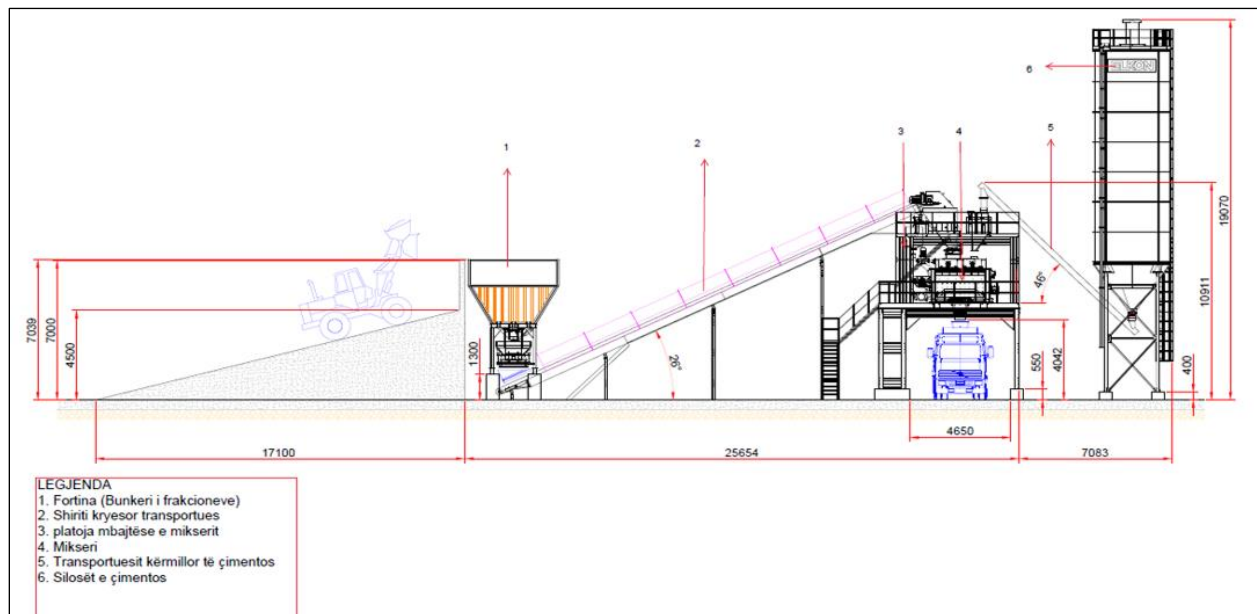

Figura 6. Skema e një procesi teknologjike i prodhimit të betonit.

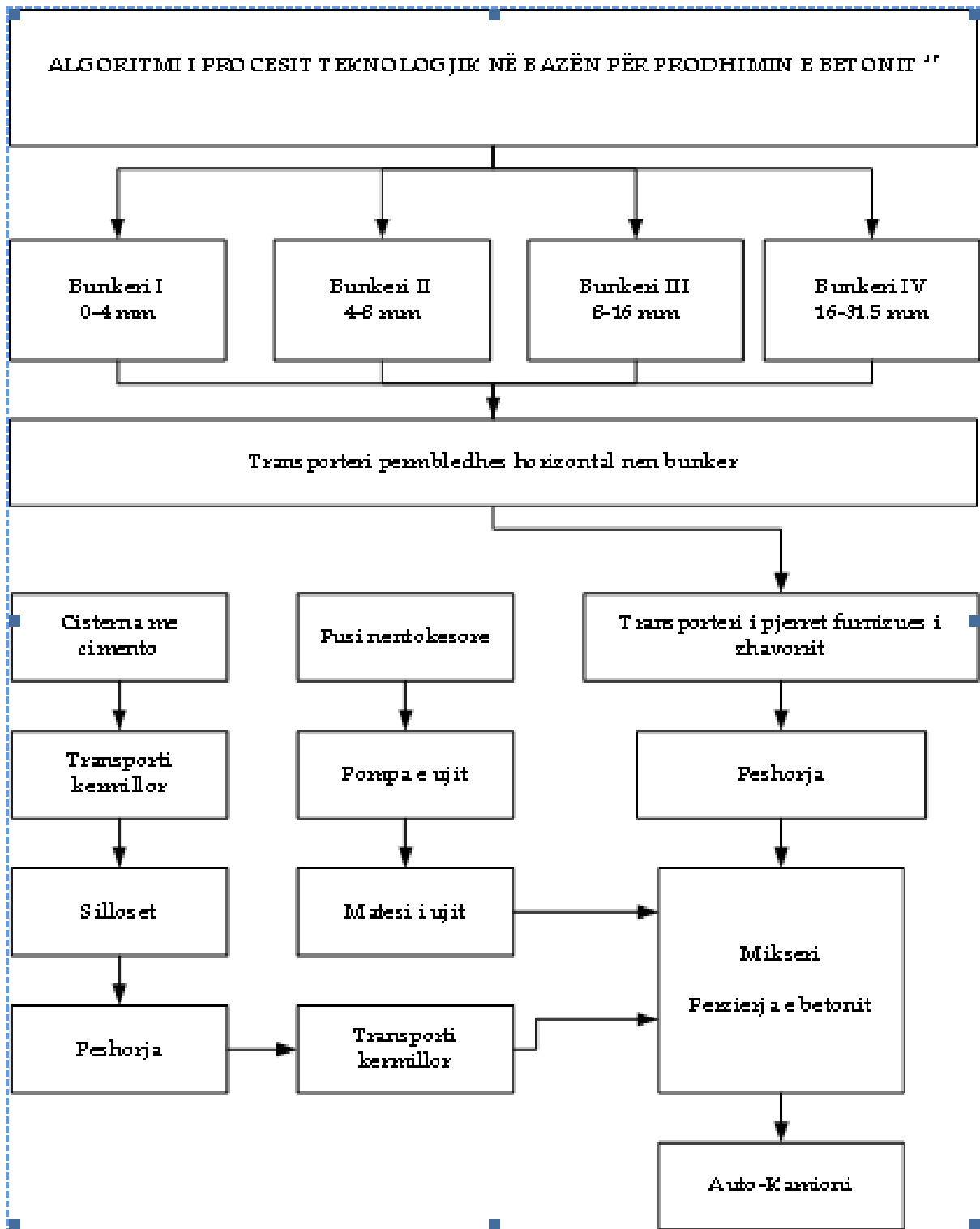

Figura 7 Skema e procesit të prodhimit

5. IDENTIFIKIMI DHE PËRSHKRIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS

Shkarkimet në mjedis gjatë funksionimit të impiantit të prodhimit të betonit do të jenë kryesisht pluhuri i lëndës së parë si granil dhe rërë, si dhe zhurma e impiantit dhe në rast të mundshëm derdhje të çimentos në sheshin e prodhimit. Procesi i prodhimit të betonit përfshinë edhe përdorimin e ujit, si pjesë e procesit teknologjik, kjo shërben për tretjen e çimentos dhe furnizimin e auto betonierëve me ujë për procesin e lagjes së materialit të përzier. Proces tjetër është edhe larja e pastrimi i auto betonierëve pas shkarkimit të betonit, në mënyrë që të mos ngrije materiali në depozitën e përzierësit të betonit dhe të krijoj problem gjatë punës. Këto ujëra do të jenë me përmbajtje çimentoj, gëlqere dhe solucione ndihmëse për ngrirjen e betonit. Për këtë arsye, drejtuesit e këtyre mjeteve duhet të trajnohen për të kryer këtë proces në kantierin e prodhimit, ti shkarkojnë ujerat në vasken e dekantimit dhe jo në çdo mjedis të mundshëm sipas rastit.

5.1 Ndikimet në ajër

Gjatë fazës së operimit, prodhimit të betonit, ndikime negative në ajër mund të paraqiten nga procesi teknologjik, nga ku lirohen grimca të pluhurit të çimentos si dhe grimca të pluhurit të agregatit që përdoret për prodhimin e betonit. Këto grimca mund të emetohen në ajër, dhe pastaj për shkak të peshës së tyre gravitojnë në tokë, në afërsi të impiantit. Këto pluhura përmbajnë substanca kimike të njëjta me çimenton si dhe me agregatin nga i cili janë liruar. Në kushte të mos ndërmarrjes së masave zvogëluese, si rezultat i reliefit dhe kushteve tjera mjedisore, këto grimca mund të barten edhe në distanca më të largëta. Gjithashtu, pluhur mund të ngritët edhe nga deponia e agregatit, si dhe nga pluhuri i liruar nga shiritat transportues. Ndotje e ajrit mund të rezultojë edhe gjatë depozitimit të çimentos në silos, gjatë ngarkim shkarkimit si dhe transportimit. Nivel më pak relevant i ndotjes së ajrit mund të vije edhe nga emisionet e gazrave të automjeteve që përdoren, si lugë ngarkuese automikser etje.

5.2 Ndikimet në tokë

Gjate fazës së operimit - prodhimit të betonit, ndikime negative në tokë paraqiten nga mbeturinat e ngurta të cilat krijohen gjatë procesit të mirëmbajtjes dhe riparimeve të ndryshme; si dhe nga mbetjet e ushqimit dhe paketimet që mund të rezultojnë nga stafi / punëtorët.

Ndikim tjetër në tokë mund të vje edhe nga depozitimi i pluhurave të rezultuara nga agregati dhe çimentoja, si dhe ndikimet nga mbeturinat e ngurta dhe të lëngëta që krijohen nga larja e makinave prodhuese, auto-mikserëve, dhe automjeteve tjera transportuese.

5.3 Ndikimet në ujë

Shkarkimet ne ujera mund të vijnë nga:

- Derivatet, vajrat dhe lubrikantet të ndryshme të cilat mund të derdhen nga makinat prodhuese
- Pastrimi i ambientit në rast të shkarkimit të çimentos së lëngshme, kryesisht nga ndërprerja e punës për shkak të ndërprerjeve të energjisë elektrike ose avari te tjera.
- Në rastet e pastrimit të automjeteve të transportit në ambientin e kantierit, larja e auto-betonierëve dhe e materialit të gurit gëlqeror.
- Ujerrat e lagies së sheshit të qarkullimit të automjeteve.
- Ujerrat e përdorur për ambientet hijeno-sanitare të ambientit të stafit
- Ujerrat nga shpëlarja e materialit nga reshjet.

Ndikimi i këtij aktiviteti në ujera konsiston në ujerrat e pastrimit të ambientit të punës.

Procesi teknologjik nuk përfshinë shkarkimin e ujit. Ndikimi nuk është me efekt domethënës në mjedisin e zonës.

5.4 Ndikimet në peizazh, florë dhe faunë

Ne baze te dhënave qe kemi gjetur nga raportet komunale por edhe ne daljes ne teren lokacion nuk është i evidentuar si zonë e mbrojtur e natyrës dhe as si zonë e propozuar për mbrojtje. Po ashtu kjo zonë nuk njihet si lokalitet ose habitat i llojeve të rralla bimore dhe shtazore. Megjithatë, në nivel të mikro sistemit dhe të habitatit lokal në sipërfaqe ku do të operoj impianti, nuk do të ketë kushte për zhvillim të florës dhe faunës.

5.5 Ndikimi në vendbanime dhe popullatë

Nga ky impiant për prodhimin e betonit nuk pritet që të ketë zhvendosje të popullsisë, çrregullim të vendbanim apo çfarëdo efekti tjetër.

Nga veprimtaria e këtij aktiviteti mund të ndikohen shtëpitë në afërsi nga pluhuri eventual, si dhe nga zhurma. Masa të veçanta duhet të ndërmarrën në këtë drejtim.

Megjithatë, këto ndikime nuk janë të theksuara. Mund të thuhet se ka ndikim pozitiv në zhvillimin ekonomik të zonës dhe ndihmon në punësimin dhe mbështetjen e komunitetit lokal.

5.6 Ndikimi nga zhurma

Zhurma si rezultat i teknologjisë së prodhimit të betonit do të ketë një karakter lokal dhe nuk do të ketë ndikim në zonat e banuara. Zhurma do të krijohet nga makineritë dhe pajimet e procesit të prodhimit të betonit, automjetet transportuese dhe automjete të tjera.

Sidoqoftë, aktivitetet që zhvillohen në këtë biznes nuk pritet që të tejkalojnë nivelin e lejuar të zhurmës. Zhurma dhe vibrimet që krijohen gjatë punës nuk pritet të ndikojnë në popullatën lokale. Po ashtu gjatë zhvillimit të veprimtarisë nuk ka aktivitete që zhvillohen gjatë natës që mund të ndikonin në krijimin e zhurmave.

Sa i përket zhurmave, ato janë të ndjeshme vetëm brenda ambienteve të fabrikës dhe nuk janë problem për mjediset e jashtme dhe fqinjët.

Zhurma	Distanca(m)			
	10	50	100	500
90dB-niveli Për pajisje moderne	59	45	39	25

5.7 Ndikimet në raste të aksidenteve mjedisore

Sipas natyrës së impiantit, nuk pritet përdorim i lendeve e as prodhim i produkteve të cilat kanë rrezikshmëri të lartë për mjedisin. Aksidentet që mund të ndodhin mund të jenë të natyrave të ndryshme dhe mund të ndodhin në çdo kohë të procesit teknologjik si:

- Rrjedhjet e ndryshme të lendeve djegëse dhe lubrifikuese
- Nga mekanizimi punues
- Mundësia e pëlcitjes së gypave hidraulik
- Aksidentet e mundshme në komunikacionin gjatë transportit të lëndës së parë dhe të betonit etj.

6. MASAT PËR ZVOGËLIMIN E NDIKIMEVE NË MJEDIS

6.1 Masat për zvogëlimin e ndikimeve në ajër

Për të parandaluar dhe zvogëluar ndikimet negative në ajër gjatë fazës së operimit, përkatësisht prodhimit të betonit, për parandalimin dhe zvogëlimin e ndikimeve në ajër duhet të ndërmerren këto masa:

- Pluhuri i cili lirohet gjatë procesit teknologjik të prodhimit duhet të mënjanohet apo zvogëlohet deri në kufijtë minimal dhe pa ndikime në mjedis dhe shëndet.
- Shiritat transportues të fraksioneve duhet të jenë të mbuluar, dhe të mirëmbajtur.
- Gypat për mbushje të siloseve me çimento, si he gypa për mbushjen e mikserit me çimento duhet të jenë të kontrolluar, dhe pjesët lidhëse të tyre të jenë të mbyllura dhe të siguruara mirë
- Thasët e filtrave të kontrollohen rregullisht dhe nëse dëmtohen duhet të ndërrohen.
- Të bëhet kontrolli i rregullt teknik i automjeteve transportuese
- Vazhdimisht të spërkatën me ujë platoja operationale, aty ku ka potencial për pluhur, sidomos gjatë kohës me erëra dhe me temperatura të larta.

6.2 Masat për zvogëlimin e ndikimeve në tokë

Për të parandaluar dhe zvogëluar ndikimet në tokë, gjatë fazës së operimit, prodhimit të betonit, duhet të ndërmerren masat si në vijim:

- Të gjitha pajimet, stabilimentet e nevojshme për procesin e prodhimit të mirëmbahen dhe kontrollohen rregullisht
- Filtrat e silosit të çimentos duhet të kontrollohen dhe nëse janë dëmtuar të ndërrohen
- Të kontrollohen gypat transportues si dhe shiritat transportues. Vendet e lidhjes së gypave duhet të jenë të puthitura mirë në mënyrë që të parandalohet rrjedhja e materialeve.
- Të bëhet betonimi i platosë ku bëhet vendosja e pajimeve për prodhimin e betonit, gjeneratori, depot e vajrave e lubrifikantëve dhe të pajimeve tjera, si mjete sekondare

- të punës
- Ndërrimi i vajrave të makinave të bëhet në vende të posaçme, të betonuara dhe të izoluara,
 - Mbeturinat e ngurta duhet të grumbullohen dhe klasifikohen sipas llojit dhe përbërjes. Ato që nuk mund të ripërdoren apo të shiten duhet të dërgohen në deponime regjionale të mbeturinave
 - Mbeturinat komunale duhet të vendosen në kontejner adekuat të mbuluar me kapak, dhe duhet të bëhet marrëveshje me kompaninë komunale për mbledhje të mbeturinave.
 - Vajrat e përdorura duhet të vendosen në enë të veçanta dhe t'u shiten kompanive të licencuara për mbledhjen e vajrave të përdorura

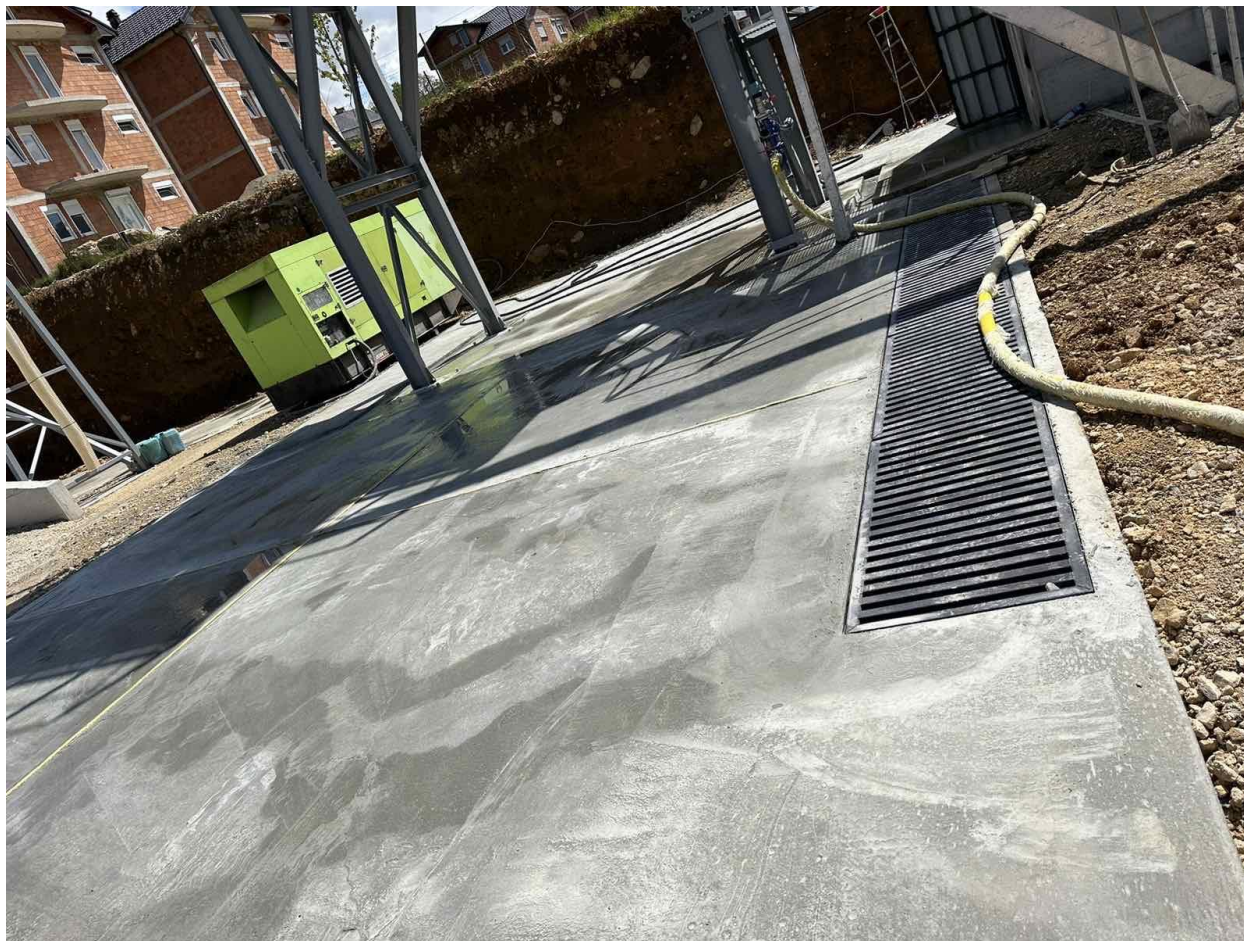

Figura 8. Marrja e masave për minimizimin e ndikimeve ne toke, ku është be betonimi i pllatoe.

6.3 Masat për zvogëlimin e ndikimeve në ujë

Për parandalimin dhe zvogëlimin e ndikimeve negative në ujëra, duhet ndërmarrë këto masa:

- Në lokalitetin e betonierës duhet të behët sistemi për bartjen dhe grumbullimin e ujërave të ndotura të krijuara nga procesi i prodhimit, nga larja e automjeteve transportuese, automiskerëve apo automjeteve të tjera, si dhe të ujërave të reshurave atmosferike.
- Duhet rregulluar sistemin gypor për bajtjen e ujërave të cilat duhet të barten në puse sedimentuese për trajtimin e ujërave, përkatësisht për sedimentimin e grimcave të ngurta

- Kolektorët duhet të rregullohen ashtu që e tërë sasia e ujërave industriale si dhe të të reshurave nga platotë dhe nga tërë sipërfaqet funksionale të grumbullohen dhe të orientohen në pusët sedimentuese, e pastaj në separator.
- Duhet të ndërtohen tri pusë sedimentuese në mënyrë që të sedimentohen grimcat e ngurta
- Duhet të ndërtohet separatori i vajrave në mënyrë që ujërat të pastrohen nga vajrat që kanë rrjedhur nga sipërfaqet operationale, makineritë prodhuese, automjetet etj. Separatori duhet të ndërtohet ashtu që rregullisht të mund të kontrollohet dhe të merren mostrat,
- Pusët sedimentuese dhe separatori duhet rregullisht të pastrohen nga mbeturinat. Mbeturinat duhet të dërgohen në deponi regjionale.
- Ujërat e zeza duhet të trajtohen përmes gropës septike. Pastrimi i gropës septike duhet të bëhet nga kompanitë publike për ujësjellës dhe kanalizim.
- Kompania duhet që të matjen e cilësisë së ujërave të shkarkuara, dhe se vlerat e fituara duhet të krahasohen me vlerat e caktuara me udhëzimin administrativ 13 / 2008. Vlerat e cilësisë së ujit të shkarkuar nuk guxojnë të jenë më të larta se ato të përkufizuara në udhëzim administrativ.

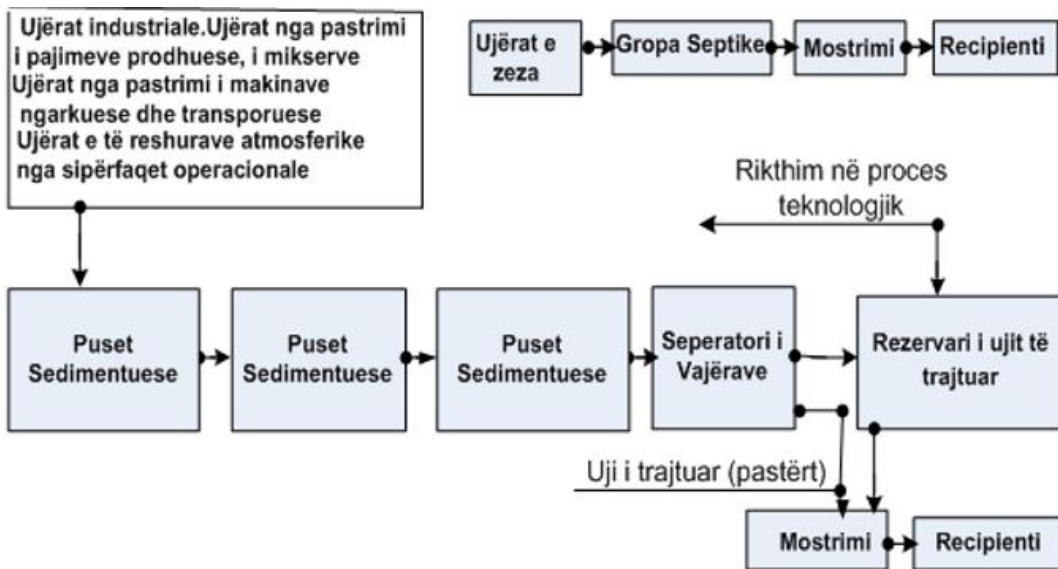

Figura 9. Skema e trajtimit të ujërave (kjo skemë është duke u ndërtuar tani, foto me poshtë).

Figura 10. Ndërtimi i gropës sendimenuese për fundërrimin e ujërave që shkarkohen nga impianti, për parandalimin dhe zoogëlimin e ndikimeve negative në ujëra.

6.4 Masat për mbrojtjen nga Zhurma

Kompania duhet të bëjë matjet e zhurmës në përputhje me ligjet dhe rregulloret në fuqi. Matjet duhet të bëhen afër vendbanimeve, në mënyrë që të vërehen ndikimet në vendbanim.

Në rast se rezultatet e matjeve tregojnë vlera më të larta sesa ato të lejuarat, atëherë kompania duhet të ndër marrë masat e duhura.

Varësisht prej procesit të punës, në mjediset ku parashihet zhurmë e madhe, punëtorët duhet të bartin pajisje për mbrojtje nga zhurma.

6.5 Masat për mbrojtje nga rreziqet dhe aksidentet

Për të parandaluar pasojat e mundshme, kompania duhet të zhvilloj plan të menaxhimit të rrezikut nga aksidentet mjedisore. Gjithashtu duhet të përgatit një plan për parandalimin e

zjarrit, por edhe plan për menaxhimin e situatave në raste të zjarrit.

Si masë parandaluese, i tërë lokacioni duhet të jetë i rrethuar, mbrojtur nga ndikimet fizike të jashtme. Duhet të vendosen rrethoja adekuate. Duhet të merren masat e sigurisë për evitimin e derdhjes së vajrave apo derivateve.

Duhet që të ndërmerren të gjitha masat e sigurisë, komfor ligjit për siguri në punë, mbrojtje të shëndetit të punësuarve dhe të mjedisit të punës.

7. PROGRAMI I MONITORIMIT

Duke e pasur parasysh se ky aktivitet nuk parasheh përdorim të lëndëve djegëse, nuk parasheh procese të djegies, shkrirjes, apo furra me temperatura të mëdha, si dhe nuk parasheh shkarkime të ujërave të zeza nga proceset teknologjike, nuk konsiderohet e detyrueshme monitorimi permanent i tregueseve mjedisor. Megjithatë, rekomandohet që në mënyrë periodike, investitori të monitorojë këto tregues të trysnisë në mjedis:

- Për ajrin duhet të monitoroj Lëndën e Ngurtë Pezull(LNP) dhe zhurmat në ambientin e punës(dB).
- Për ujin: lënda e ngurtë pezull, përmbajtja e CaCO₃.
- Për token, nuk aplikohen detyrime monitorimi

8. RAPORTIMI

Raportimi do te kryhet nga personi përgjegjës i autorizuar nga menaxhmenti, gjegjësisht nga ekspertët e kompanisë. Në raport do të përfshihen të dhënat për monitorimin siç do të jetë kërkuar në pëlqimin mjedisor, përkatësisht lejen mjedisore.

9. MASAT REHABILITUESE PAS PËRFUNDIMIT TË AKTIVITETIT

Pas përfundimit të aktivitetit prodhues, pajimet e impiantit duhet të çmontohen dhe të largohen nga ky lokalitet. Bazamentet si dhe platotë nga betoni duhet të shkatërrohen, imtësohen dhe të dërgohen në deponinë regjionale. Substratet e krijuara gjatë procesit të prodhimit, përmbajnë rërë, zhavorr, çimento beton etj. Ato duhet të largohen, dhe me një trashësi rreth 0.5 m struktura përfundimtare duhet të jetë e mbuluar me dheun, e cila është adekuate me dheun e mëparshëm dhe ku do ti përshtatet substratit të tokës.

Rikultivimi i këtyre sipërfaqeve të dëmtuara apo të degraduar nga ndryshimi i destinimit do të përfshijë rivitalizimin në tërësi të hapësirës së dëmtuar nga veprimtaria ekzistuese. Zgjedhja e rikultivimit dmth modelit, varet edhe nga qëllimi i përdorimit të tokës, siç do të jetë e paraparë me planet komunale.

10. KONKLuzion

Me respektimin e masave për parandalimin dhe zvogëlimin e ndikimeve në mjedis, ndikimi i impiantit për prodhimin e betonit do të jetë në nivel të vlerave dhe standardeve të caktuara me ligjet dhe aktet nënligjore në fuqi. Ndikimet e evidentuara janë të menaxhueshme dhe kontrollueshme. Këto ndikime do të monitorohen dhe do të raportohen në fund të çdo viti kalendarik, dhe sipas kërkesave të autoriteteve përkatëse.

11. REFERENCAT

- Plani Lokal i veprimet në Mjedis 2012-2017, Komuna Dragash.
- Çavolli. R. 1997, Gjeografia regionale e Kosovës.
- UNDP, Raporti i Zhvillimit Njerëzor, Kosovë, 2004.
- Regjistrimi i Popullsisë, Agjencia e Kosovës për Statistika.
- Ligji i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis.
- Raport për Gjendjen e Mjedisit në Kosovë, 2008-2010, AMMK 2011.
- Raport për Gjendjen e Natyrës në Kosovë, 2009, AMMK 2010.